

Даниял кітабы — Он алтыншы бөлім

Рәміздер

Jeff Pippenger

2023-12-11

Даниял кітабының үшінші тарауын қарастырмас бұрын, осы тарауды неғұрлым толық түсінуге мүмкіндік беретін кейбір пайғамбарлық рәміздерді қарастырамыз. Даниял, Ханания, Мишаел және Азария өздері қолданылған мәнмәтінге сай белгілі бір пайғамбарлық рәміздерді бейнелеу үшін Киелі Рух тарапынан пайдаланылған. Бірінші тарауда олар еш айырмашылықсыз төрт лайықты жан ретінде көрсетіледі; тек тараудың соңында ғана Даниялға «барлық аяндар мен түстерді түсінуге» сыйы берілгені айқындалады.

Ал осы төрт жасөспірімге Құдай барлық ілім мен даналықта білім мен парасат берді; ал Даниял барлық аяндар мен түстерді түсінуге ие болды. Даниял 1:17.

Бірінші тарауда олар «төрттің» нышаны ретінде соңғы күндердегі бүкіл әлемге таралған Құдай халқын бейнелейді. «Төрт» — бүкіл дүниежүзін білдіретін нышан, ал барлық пайғамбарлар соңғы күндер туралы айтып отыр. Бірінші тараудағы төрт адал жан соңғы күндердегі Құдай халқын бейнелейді, ал он жетінші аятта Даниял мен үш адал жанның арасындағы айырмашылық алғаш рет көрсетіліп, ол «үш пен бірдің үйлесімі» нышанын білдіреді.

«Үш-және-бір үйлесімінің» рәмізі киелі рухпен шабыттандырылған Сөзде қайта-қайта ұшырасады. Мәтінмәніне қарай ол бірнеше ақиқатты білдіреді. Ол 1798 жылғы «ақыр заманның» басталуында басталып, сынақ мерзімінің жабылуымен аяқталатын үш періштенің хабарларының тарихын білдіреді. Үш хабардың бәрі де бірінші періштенің қозғалысында бейнеленді, ал сол қозғалыстың соңынан Аян кітабының он сегізінші тарауындағы төртінші періште келеді; осылайша, бұл — үш-және-бір үйлесімі.

Белгілі бір мәнмәтіндерде бұл Миллершілдік тарихындағы бірінші періштенің хабарын бірінші санымен, үшінші періштенің хабарының қозғалысымен үшінші санын қатарластыра отырып білдіруі мүмкін. Осылайша, «үш пен бірдің үйлесімі» сондай-ақ «бір мен үштің үйлесімі» ретінде де бейнеленуі мүмкін. Рәміздік «үш-бір үйлесімі» не бірдің — үштің алдында келуі арқылы, не үштің — бірдің алдында келуі арқылы рәміз ретінде қызмет етеді. Даниял кітабының үшінші тарауындағы Набуходоносордың отты пешінде біз әуелі үш адал жанды көреміз, содан кейін Құдай Ұлына ұқсас төртіншісін көреміз.

Сонда осы үш адам — Шадрах, Мешах және Абеднего — байланып, жалындаған отты пештің ішіне құлап түсті. Сонда Набуходоносор патша қайран қалып, асығыс орнынан тұрып, кеңесшілеріне тіл қатып: «Біз оттың ішіне байланып үш адамды тастаған жоқпыз ба?» — деді. Олар патшаға жауап беріп: «Рас, патша ием», — деді. Ол жауап беріп: «Міне, мен оттың ішінде босап жүрген төрт адамды көріп тұрмын, оларға ешбір зақым келмепті; ал төртіншісінің бейнесі Құдай Ұлына ұқсайды», — деді. Даниял 3:23–25.

Даниялдың неге үшінші тараудағы алтын мүсінге табыну рәсімінде көрсетілмегенін бізге түсіндіретін кемелді түрде Құдайдан болған себеп те, дәл тарихи дерек те бар екеніне күмән жоқ; бірақ пайғамбарлық себептердің бірі мынау: егер Даниял сол жерде болғанда, ол отты пештегі үшеу-және-бір үйлесімінің пайғамбарлық рәмізін бұзған болар еді. Гедеонға келсек, онда Гедеон және жүз адамнан тұратын оның үш жасағы болды. Мәсіх жиі үш шәкіртімен бірге болатын.

Алты күннен кейін Иса Өзімен бірге Петірді, Жақыпты және оның бауыры Жоханды ертіп алып, оларды оңаша бір биік тауға шығарды. Сонда Ол олардың көз алдында өзгерді: жүзі күндей жарқырап, киімі жарықтай аппақ болды. Матай 17:1, 2.

Бір-және-үш, немесе үш-және-бір; бұл бірдей рәміз, өйткені олардың бәрі соңғы күндердің қандай да бір пайғамбарлық элементін бейнелейді, ал соңғы күндер — сот күндері. Сот күндері 1798 жылы тергеуші соттың 1844 жылғы 22 қазанда басталатыны туралы жарияланудан басталды. Ал сот күндері таяу арада келетін жексенбілік заң кезінде адамзатқа берілген сынақ мерзімі жабыла бастағанға дейін жалғасады, сол кезде Құдайдың атқарушы соттары басталып, сынақ мерзімі толық жабылғанша біртіндеп күшейеді, содан кейін соңғы жеті оба жүзеге асады. Набуходоносордың пеші туралы оқиғада кейінірек Мәсіх қосылған үш адал жан ту ретінде бейнеленеді. Алтын мүсіннің бағышталуында Набуходоносор империясын құраған барлық халықтар қатысқан еді.

Ол алыс жерлердегі халықтарға жалау көтеріп, жердің шетінен оларға ысқырып белгі береді; міне, олар тез де шапшаң келеді. Ишая 5:26.

Даниялдың тұтқындағы жетпіс жылы — танылуға тиіс тағы бір маңызды нышан, әрі ол рухтандырылған Сөзде қайта-қайта кездеседі. Ехоякимнен Кирге дейінгі кезең Даниялдың тұтқындағы нақты жетпіс жылын білдіреді. Екінші Шежірелерде бұл жетпіс жыл жердің тынығып, өзінің сенбілік жылдарын рақатпен өткізетін кезеңін білдіреді. Ишая 23-та бұл жетпіс жыл 1798 жылдан жексенбілік заңға дейінгі Америка Құрама Штаттарының тарихын білдіреді, әрі осы арқылы олар республикализм мүйізі мен шынайы протестантизм мүйізінің параллель тарихтарын да білдіреді. Уайт ханым бұл жетпіс жылды папалық Қараңғы ғасырлардың мың екі жүз алпыс жылымен сәйкестендіреді.

«Бүгінде Құдайдың шіркеуі жоғалған адамзат нәсілін құтқаруға арналған Құдайдың жоспарын толық аяқтауға ерікті. Көптеген ғасырлар бойы Құдай халқы өз бостандықтарының шектелуін бастан кешірді. Ізгі хабарды оның пәктігімен уағыздауға тыйым салынды, ал адамдардың әмірлеріне мойынсұнбауға батылы барғандарға ең қатаң жазалар қолданылды. Соның салдарынан Иеміздің ұлы адамгершілік жүзімдігі дерлік тұтастай қараусыз қалды. Халық Құдай Сөзінің нұрынан айырылды. Қателік пен ырымшылдықтың қараңғылығы шынайы дін туралы білімді өшіріп жіберемін деп қорқытты. Жер бетіндегі Құдай шіркеуі осы тоқтаусыз қуғын-сүргіннің ұзақ кезеңінде нақ Бабыл жер аударылуы кезінде тұтқында болған Израил ұлдары сияқты шын мәнінде тұтқында болды». Prophets and Kings, 714.

Жетпіс жылдың рәміз ретінде сондай-ақ Қараңғы ғасырлардың бір мың екі жүз алпыс жылын да бейнелейтіні түсінілген кезде, Қараңғы ғасырларды рәміздік түрде білдіретін «үш жарым жыл», немесе «қырық екі ай», немесе «бір уақыт, екі уақыт және жарты уақыт» туралы бейнелеу рәміздік жетпіс жылдың мағынасы мен қолданылу аясын кеңейтеді.

Даниял кітабында жетпіс жыл алғашқы хабардың қуаттандырылуынан сотқа дейінгі кезең ретінде айқындалады. Бұл кезең әрбір қасиетті реформа қозғалысында бар, әрі осылайша жетпіс жыл уақыт элементіне екпін түсірмейтін, бірақ сол кезеңнің мақсатын қарастыратын өзге ақиқат желілерін білдіреді. Мысалы, жетпіс жылдық кезеңді Малахи келісімнің хабаршысы Леви ұлдарын тазартып тұрған кезең ретінде бейнелейді. Уайт ханым Малахидегі леуіліктердің тазаруын Мәсіхтің ғибадатхананы екі рет тазартуымен байланыстырды. Дәл сол кезең — жүз қырық төрт мыңның мөрлену уақытының кезеңі. Ол сондай-ақ кешкі жаңбырдың біртіндеп төгілетін кезеңі. Сол кезең — аңның мүсінінің сыналу уақыты да, ол аңның таңбасына алып келеді. Бұл кезең сондай-ақ жексенбілік заңға алып баратын, әрі «сенбі күні» болып табылатын пайғамбарлық «дайындық күні» болып табылады. Бұл кезеңде бытырау уақыттары да, жиналу уақыттары да бар, екеуі де «жеті уақыттың» құрамдас бөліктері болып табылады.

Даниял кітабында Ехояким бірінші хабардың қуаттандырылуының нышаны болып табылады. Өзінен кейін келетін екі патшаға қатысты алғанда, ол — сотқа алып барып, сотпен аяқталатын үш періштенің біріншісі ғана. Кир тек жексенбілік заңның ғана нышаны емес, ол сондай-ақ құтқарылудың “белгісі” де болып табылады. Даниял — үш және бірден тұратын үйлесімнің бір бөлігі, әрі Құдай халқының дүниежүзілік төрт қырлы бейнеленуінің де бір бөлігі. Даниял сондай-ақ Ілияс хабаршысының нышаны болып табылады және Аян кітабында Жоханды да бейнелейді. Ол сондай-ақ Құдайдың мөрін қабылдайтындардың нышаны болып табылады. “Даниял” есімі “Құдайдың төрешісі” немесе “сот Құдайы” дегенді білдіреді, сондықтан ол соттың, сондай-ақ Лаодикияның да нышаны болып табылады, өйткені Лаодикия “сотталған халық” немесе “сот астындағы халық” дегенді білдіреді. Лаодикияның соты, түптің түбінде, Даниял кітабында ашылған білімді қабылдамай тастауларына негізделеді.

Набуходоносор Америка Құрама Штаттарының әрі республикалық, әрі шынайы протестанттық мүйізінің символы, сондай-ақ ол Америка Құрама Штаттарын оның басталуынан ақырына дейін бейнелейтін нышан болып табылады. Біз Даниял кітабының төртінші және бесінші тарауларына келгенде, Набуходоносор 1798 жылғы «ақыр заманын» бейнелейтінін, ал Белшазар жексенбілік заңды бейнелейтінін көреміз. Набуходоносор «жеті уақыт» жазасының соңында тоқтыға ұқсас, дінге бет бұрған билеушіге айналды, бірақ оның ұлы жойылардың алдында айдаһарша сөйлейтін болып шығады.

«Құдайлық Күзетшінің мына үкімі Бабылдың соңғы билеушісіне де, бейнелік мағынада оның алғашқысына да келген еді: “Уа, патша, ... саған айтылып тұр: патшалық сенен кетті”» (Даниял 4:31). Пайғамбарлар мен патшалар, 533.

Даниял кітабының бірінші тарауы 1840 жылдың 11 тамызынан 1844 жылдың 22 қазанына дейінгі Миллерит қозғалысының тарихын бейнелейді. Ол сондай-ақ 2001 жылдың 11 қыркүйегінен жексенбілік заңға дейінгі кезеңді де бейнелейді. Сондай-ақ ол үш періштенің хабарларының біріншісін де бейнелейді; бұл хабарлар өз кезегінде 1798 жылдан жексенбілік заңға дейінгі Америка Құрама Штаттарының тарихының екінші пайғамбарлық нышанын да білдіреді.

Даниял кітабының бірінші тарауының ең маңызды бейнесі, бәлкім, оның Даниял кітабы мен Аян кітабынан бірге құралған пайғамбарлық кітапта ең алдымен аталған нәрсе екендігінде. Бұл — пайғамбарлықты зерттеуші меңгеруге тиіс үш пайғамбарлық сынақтың біріншісі. Бұл — кейінгі сынақтардан өту үшін «желінуі» тиіс нәрсе.

«Early Writings» кітабында, осы мақалаларда әлденеше рет келтірілгендей, Уайт ханым бір абзацта Мәсіх тарихындағы үш сатылы сынақ үдерісін айқындайды, ал келесі абзацта Миллериттер тарихындағы үш сатылы сынақ үдерісін айқындайды. Ол Мәсіхтің заманында Жоханның хабарын қабылдамағандардың Исаның тәлімінен пайда ала алмағанын көрсетеді. Келесі абзац көргісі келетін жанға Миллериттер үшін алғашқы сынақ Уильям Миллер болғанын аңғартады; Уайт ханым оны Жақия шомылдырушы да, Ілияс та бейнелегенін көрсетеді. Бірінші сынақтың осы екі куәгері Даниял кітабының бірінші тарауы Ілияс хабары екенін белгілейді. Егер бірінші тарау қабылданбаса, онда екінші және үшінші тараулардан ешқандай пайда болуы мүмкін емес.

Иса мен екінші періште өздеріне тән тарихтарында Шомылдыру рәсімін жасаушы Жақия мен бірінші періштеден кейін келді. Иса келгеннен кейін айқыштағы сот болды, ал үшінші періште тергеу соты басталған кезде келді. Айқыштағы шәкірттердің түңілуі 1844 жылғы 22 қазандағы ұлы түңілуді бейнелейді. Даниял кітабының бірінші тарауы — Шомылдыру рәсімін жасаушы Жақия мен Уильям Миллер арқылы көрсетілген Ілияс, бірақ оны екінші және үшінші тараулардан бөліп қарастыруға болмайды. Бұл тараулар бірге мәңгілік Ізгі хабар болып табылады, ал ол әрдайым ғибадат етушілердің екі тобын тудырып, содан кейін бөліп шығаратын үш сатылы пайғамбарлық сынақ хабары. Сондықтан, егер осы үш тарау бір-бірінен ажыратылатын болса, онда бұл басқа бір Ізгі хабар болар еді.

Бірақ біз болсақ та, не көктен келген періште болсын, сендерге өзіміз сендерге уағыздаған Ізгі хабардан өзге бір ізгі хабарды уағыздайтын болса, оған қарғыс атылсын. Біз бұрын айтқанымыздай, енді тағы да қайталап айтамын: егер біреу сендер қабылдап алған Ізгі хабардан өзге бір ізгі хабарды уағыздайтын болса, оған қарғыс атылсын. Ғалаттықтарға 1:8, 9.

Даниял кітабының бірінші тарауы Келісімнің Хабаршысы кенеттен Өз ғибадатханасына келуі үшін жол дайындайды, әрі ол айдалада жар салушы дауысты да бейнелейді. Айдала қасиетті орын мен әскер аяқ асты етіліп жатқан шашырау кезеңі ретінде бейнеленген. Даниял кітабының бірінші тарауында Даниял айдалада, шашырап кеткен және құлдыққа түскен күйде. Бірінші тараудың хабары Мәсіх леуілік ұлдарын тазартып, олармен келісімге кіретін екінші тараудың хабары үшін жол дайындайды. Леуілік ұлдары Құдайдың таңдаған

халқының нышаны ретінде көрсетілген, өйткені олар Харонның алтын мүсініне қатысты дағдарыс кезінде Мұсамен адал түрде бірге тұрды, ал Даниял кітабының үшінші тарауы да алтын мүсін дағдарысы болып табылады.

Шадрах, Мешах және Абеднего алтын мүсінге қатысты «аңның мүсіні» сынағына дейін алдын ала тазартылған леуіліктерге ұқсайды. Сол рәсімде Набуходоносор оркестрді қамтамасыз етеді, Тирдің жезөкшесі әндерді шырқайды, ал рухани азғындыққа түскен Израил алтын мүсіннің алдында тағзым етіп, содан кейін әуенге еріп, оның айналасында жалаңаш билейді.

Даниял мен Аян кітаптары — бір кітап, әрі Альфа мен Омега ретіндегі Мәсіх енді Иса Мәсіхтің Аянын білдіретін сол кітаптың мөрін ашып жатыр. Ол сол кітапқа орналастыратын ең алғашқы ақиқат — үш періштенің хабарлары. Даниялдың алғашқы үш тарауы — үш періштенің хабарлары. Аян кітабының он төртінші тарауындағы сол үш періштенің хабарларымен байланысты ақиқаттар, олардың алғаш рет Даниялдың алғашқы үш тарауында айтылғаны мойындалғанда кемелдікке жеткізіледі. Аяның он төртінші тарауында олар мәңгілік Ізгі хабар деп аталады, әрі көктің ортасында ұшып бара жатқан күйінде көрсетіледі; осылайша соңғы күндері бүкіл дүниеге ұсынылатын хабар айқындалады. Даниялдың алғашқы үш тарауында сол хабарды дүниеге жеткізетін ерлер мен әйелдердің тәжірибесі бейнеленеді. Аяның он төртінші тарауы — шындықтың сыртқы желісі; ол үш періштенің хабарын рәміздер арқылы бейнелейді. Мәңгілік Ізгі хабар да, үш періштенің әрқайсысының хабары да, Даниялдың алғашқы үш тарауында көрсетілген шындықтың ішкі желісі арқылы кемелдікке жеткізіледі.

Алғашқы үш тарау көптеген тамаша ақиқаттарды бейнелейді, әрі сол ақиқаттардың бірі — үш хабардың үш сатылы сынақ үдерісі екендігі: әуелі тағамға қатысты сынақ, содан кейін көзбен көрілетін сынақ, ал одан соң лакмус сынағы келеді. Күмәнсіз, бұл үш сынақты атаудың өзге де жолдары бар, алайда бұл атауларды бірінші тараудан анық көруге болады, әрі оларды бірінші мен үшінші тараулардың аралығындағы тараулардан да қайтадан көруге болады. Бұл үш тарау біртұтас рәміз ретінде бірге танылуға тиіс.

«Бірінші және екінші хабарлар 1843 және 1844 жылдары берілді, ал біз қазір үшінші хабардың жариялануы астындамыз; бірақ осы үш хабардың бәрі де әлі де жариялануға тиіс. Олардың ақиқатты іздеп жүргендерге қайтадан жариялануы қазір де бұрынғыдай аса қажет. Біз қаламмен де, дауыспен де бұл жариялауды үндеуге тиіспіз, олардың ретін және бізді үшінші періштенің хабарына жеткізетін пайғамбарлықтардың қолданылуын көрсетіп. Бірінші мен екіншісіз үшінші болуы мүмкін емес. Біз бұл хабарларды дүниеге басылымдар арқылы да, уағыздар арқылы да жеткізуге тиіспіз, пайғамбарлық тарих желісі бойынша болған нәрселер мен болатын нәрселерді көрсетіп». Selected Messages, book 2, 104, 105.

Екінші және үшінші тараулардағы нақты тарихи оқиғалардың арасында бар болғаны бір күн, не бір апта, не жиырма жыл өткенінің маңызы жоқ; олар нышандық тұрғыдан үш сынақтың үдемелі тексерілуін бейнелейді. Набуходоносор Құдайдың Даниял пайғамбар арқылы оның түсін біліп, сол түске соншалықты дәл түсіндірме бере алғанына қайран

қалып, таңғалды; мұны ақиқат ретінде ғана ұғынуға болатын еді. Алайда үшінші тарауда Набуходоносор екінші тараудағы екінші сынақтан өте алмады, өйткені ол құпия түстің киелі мағынасын айқындаған Құдай құдіретінің ғажайып көрінісінен өз тәкаппар адами қалауын жоғары қоюды ұйғарды.

Үшінші тарауда алтын мүсінді тұрғызу арқылы ол үшінші — сынақтың шешуші өлшемінен өте алмады. Шахрах, Мешах және Абеднего бұл шешуші сынақтан өтті. Набуходоносор аңның таңбасын қабылдады, ал әлгі үш адал жан Құдайдың мөрін алды. Даниял кітабының алғашқы үш тарауын Аян кітабының он төртінші тарауындағы үш періштенің аясы мен мәнмәтінінде түсіну қажет. Бұл үш тарау қаншалықты қарапайым болып көрінсе де, өйткені олардың айқындығы сондай, олар мәсіхші балаларға арналған хикаялар ретінде жиі қолданылады, шын мәнінде, олар, бәлкім, Құдай Сөзіндегі ең терең үш тарауды білдіреді.

Келесі мақалада Даниял кітабының үшінші тарауын жалғастырамыз.

«Бөтен патша Набуходоносор ұстанған жолдан көрінген даңғойлық пен езгі біздің күнімізде де көрініс табуда және бұдан былай да көрініс таба береді. Тарих қайталанады. Осы дәуірде сынақ сенбіні сақтау мәселесіне қатысты болады. Көктегі әлем адамдардың Ехобаның заңын таптап, Құдайдың ескерткішін, Онымен Оның өсиеттерін сақтайтын халқының арасындағы белгіні, түкке тұрғысыз, менсінбеуге лайық нәрсеге айналдырып жатқанын көріп тұр; ал сонымен қатар жалған бір сенбі Дура жазығындағы ұлы алтын мүсін сияқты дәріптелуде. Өздерін мәсіхшіміз деп атайтын адамдар дүниені өздері жасаған осы жалған сенбіні ұстануға шақыратын болады. Одан бас тартқандардың бәрі езгіш заңдардың астына қойылады. Бұл — заңсыздықтың құпиясы, шайтандық күштердің ойлап тапқаны, күнә адамы арқылы жүзеге асырылатын іс». The Youth's Instructor, July 12, 1904.